

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Schematy dla praktyków

Jarosław Rokicki

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Schematy dla praktyków

Jarosław Rokicki

Stan prawny na 15 stycznia 2024 r.

Wydawca
Izabella Małecka

Redaktor prowadzący
Paulina Staniszevska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne
Justluk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przystępujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2024

ISBN 978-83-8358-357-0

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Podziękowania

Żonie Izie i Synowi Michałkowi za tolerowanie mojej
nieobecności, szczególnie podczas weekendów i wieczorów,
oraz za dopingowanie do intensywnej pracy
nad moją książką

Mamie za wykształcenie we mnie nawyku „pokonywania mety”
pomimo przeszkód i słabości

Ś.P. Kochanemu Tacie, który zawsze cieszył się z moich powodzeń
i jest moim aniołem stróżem...

Andrzejowi za nieustające oklaski w procesie pisania książki

Mojemu Zespołowi WZP za konsultacje w trakcie
pisania książki i ciągłe kibicowanie

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	11
---------------------------	----

Wykaz skrótów	13
----------------------------	----

Rozdział I

System zamówień publicznych w Polsce	15
---	----

1. Rys historyczny systemu zamówień publicznych (od okresu międzywojennego do dziś)	16
2. Najważniejsze Dyrektywy UE kształtujące treść Prawa zamówień publicznych	18
3. Przegląd aktów wykonawczych do Prawa zamówień publicznych	19
4. Prawo zamówień publicznych a inne ustawy (powiązania)	22
5. Prezes UZP i KIO jako centralne organy nadzorujące system zamówień publicznych w Polsce	24
6. Instytucje kontrolne na rynku zamówień publicznych	25

Rozdział II

Ustawa – prawo zamówień publicznych jako przedmiot badań	27
---	----

1. Systematyka Prawa zamówień publicznych	28
2. Zamówienia publiczne jako umowa odpłatna (definicja ustawowa)	31
3. Zamówienia publiczne jako proces zakupowy	32
4. Skrótowy schemat procesu zakupowego w zamówieniach publicznych	33
5. Główne cechy umów o zamówienie publiczne	35
6. Progi obowiązywania Prawa zamówień publicznych	36
7. Zasady udzielania zamówień publicznych	39
8. Kryteria podziału zamówień publicznych	41

Rozdział III

Zakres podmiotowy prawa zamówień publicznych (aspekt rynkowy)	42
--	----

1. Zamawiający i wykonawcy jako główni uczestnicy rynku zamówień publicznych	42
---	----

2. Podział zamawiających i wykonawców	43
3. Rodzaje zamawiających i ich przykłady	44
4. Wykonawca jako uczestnik postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	47
5. Możliwe sposoby złożenia oferty przez wykonawcę	48

Rozdział IV

Zakres przedmiotowy prawa zamówień publicznych	53
1. Zakres przedmiotowy Prawa zamówień publicznych (dostawy, usługi i roboty budowlane – definicje)	54
2. Zakres przedmiotowy Prawa zamówień publicznych (przykłady)	55
3. Wyłączenia i ograniczenia z Prawa zamówień publicznych	56
4. Brak obowiązku stosowania Prawa zamówień publicznych a właściwe wydatkowanie środków publicznych	57
5. Zamówienia o charakterze mieszanym	61

Rozdział V

Organizacja postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	65
1. Możliwe scenariusze organizacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	66
2. Określenie struktury organizacyjnej zamawiającego	72
3. Wewnętrzna organizacja systemu zamówień publicznych u zamawiającego ...	74
4. Komunikacja w procesie zakupowym	76
5. Komisja przetargowa jako zespół pomocniczy kierownika zamawiającego ...	79

Rozdział VI

Procedury poprzedzające wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego	85
1. Analiza potrzeb i wymagań	88
2. Wstępne konsultacje rynkowe	91
3. Planowanie w procesie udzielenia zamówień publicznych	93
4. Agregacja i podział kategorii zakupowych (skutecznego planowania zamówień publicznych)	102

Rozdział VII

Przygotowanie postępowania	116
1. Szacowanie wartości zamówienia	117
2. Opis przedmiotu zamówienia	124
3. Tryby udzielenia zamówienia	128
4. Porównanie instytucji wadium i zabezpieczenia należytego wykonania umowy	173
5. Specyfikacja warunków zamówienia jako najważniejszy dokument przetargowy	181

Rozdział VIII

Przeprowadzenie postępowania	185
1. Elektroniczna zamówień publicznych	185
2. Rodzaje ogłoszeń przewidziane Prawem zamówień publicznych	191
3. Kwalifikacja podmiotowa wykonawców	203
4. Podstawy wykluczenia	205
5. Warunki udziału w postępowaniu a inne pojęcia ustawowe (różnice)	215
6. Badanie i ocena złożonych ofert	247
7. Odrzucenie oferty (omówienie przesłanek ustawowych)	259
8. Kryteria oceny ofert	268
9. Jawność postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i jego ograniczanie	273
10. Rozstrzygnięcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (warianty)	280

Rozdział IX

Umowa w sprawie zamówienia publicznego	289
1. Cywilistyczny charakter umowy ws. zamówienia publicznego (różnice)	290
2. Kształtowanie treści przyszłej umowy	293
3. Klauzule obowiązkowe i niedozwolone	294
4. Okres obowiązywania umowy	302
5. Dopuszczalność zwiększenia/zmniejszenia zakresu świadczenia umownego wykonawcy	303
6. Zmiany umowy ws. zamówienia publicznego (omówienie przesłanek)	304
7. Skuteczny termin zawarcia umowy	313
8. Dopuszczalność aneksowania umowy (2 warianty)	314
9. Unieważnienie i rozwiązanie umowy	315
10. Dokumentowanie realizacji umowy (raport i ogłoszenia o wykonaniu umowy)	322
11. Umowa o podwykonawstwo	327

Rozdział X

Środki ochrony prawnej w Prawie zamówień publicznych	330
---	-----

Rozdział XI

Kontrola zamówień publicznych (rodzaje kontroli)	360
1. Rodzaje kontroli i przepisy ogólne	360
2. Kontrola Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych (UZP)	363
3. Kontrola doraźna	364
4. Kontrola uprzednia (przed zawarciem umowy)	366

Wykaz aktów prawnych	369
-----------------------------------	-----

Bibliografia	371
---------------------------	-----

WPROWADZENIE

Obecnie na rynku wydawniczym trudno znaleźć zwartą pozycję z zakresu Prawa zamówień publicznych, która wytłumaczy Czytelnikowi istotę tej jakże trudnej problematyki w sposób prosty, bez zawiłych opisów i cytowania ustawy. W obliczu 623 przepisów ustawy z 11.09.2019 r. – Prawo zamówień publicznych¹ (nie wliczając dodatkowo kilkudziesięciu aktów wykonawczych) i chociażby *Komentarza do Prawa zamówień publicznych* wydanego przez Urząd Zamówień Publicznych obejmującego 1496 stron² efektywne i przystępne sposoby przyswajania wiedzy są bardzo poszukiwane.

Autor podjął się próby syntetycznego przedstawienia zamówień publicznych wpisanych w złożony proces zakupowy. Rozpoczyna się on od zdefiniowania potrzeby dokonania zakupu, poprzez ukazanie specyfiki każdego procesu zakupowego w obliczu konieczności zachowania naczelnych zasad udzielenia zamówień publicznych.

Pomysł przedstawienia zagadnień zamówień publicznych w sposób graficzny, przy wykorzystaniu chociażby autorskich schematów i map myśli, rodził się na przestrzeni ostatnich lat i stanowił dla autora wyzwanie wobec dostępnych źródeł literatury zwartej i artykułowej. Przede wszystkim postawiono sobie za cel unikanie długich opisów powielających przepisywanie ustawy, a bardzo konsekwentne „esencjonalne” budowanie treści nowatorskimi sposobami ich przedstawiania. Dlatego autor ograniczył do niezbędnego minimum komentarze do poszczególnych skrupulatnie przygotowanych konstrukcji myślowych, które są uzupełniane również prostymi przykładami i metaforami myślowymi oddającymi istotę poruszanego zagadnienia.

Ponad 20 lat praktyki autora na rynku zamówień publicznych, owocujące powstawaniem różnego rodzajów graficznych form przekazywania wiedzy w publikacjach oraz w procesie przygotowania materiałów do zajęć dla studentów, wymagało podsumo-

¹ Dz.U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.

² Zob. *Komentarz do Prawa zamówień publicznych*, wyd. 2, <https://www.gov.pl/web/uzp/komentarz-do-prawa-zamowien-publicznych> (dostęp: 3.01.2024 r.).

wania, uporządkowania i podzielenia się autorskimi rozwiązaniami w postaci przygotowania tego swoistego kompendium wiedzy z zakresu zamówień publicznych.

Autor pokłada nadzieję, że w kręgu zainteresowania tą autorską pozycją rynkową znajdą się zarówno słuchacze studiów podyplomowych, jak i dydaktycy prawa zamówień publicznych omawiający tę materię na różnych kierunkach studiów. Dodatkowo osoby rozpoczynające pracę w zamówieniach publicznych oraz te, które potrzebują usystematyzowania wiedzy w tym zakresie, mogą być również odbiorcami tej książki.

Jarosław Rokicki

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

k.c.	– ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.)
k.k.	– ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2024 r. poz. 17 ze zm.)
Konstytucja RP	– Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
k.p.c.	– ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.)
p.z.p.	– ustawa z 11.09.2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1605 ze zm.)
u.f.p.	– ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.)
u.z.n.k.	– ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233)

Publikatory, biuletyny, rejestry

BIP	– Biuletyn Informacji Publicznej
BZP	– Biuletyn Zamówień Publicznych
Dz.Urz. UE	– Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
CEIDG	– Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
KRK	– Krajowy Rejestr Karny
KRS	– Krajowy Rejestr Sądowy

Instytucje, organy, organizacje

UZP	– Urząd Zamówień Publicznych
KIO	– Krajowa Izba Odwoławcza
MŚP	– mikropresiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa
Prezes UZP	– Prezes Urzędu Zamówień Publicznych
Prezes KIO	– Prezes Krajowej Izby Odwoławczej
UPUE	– Urząd Publikacji Unii Europejskiej UZP

Inne

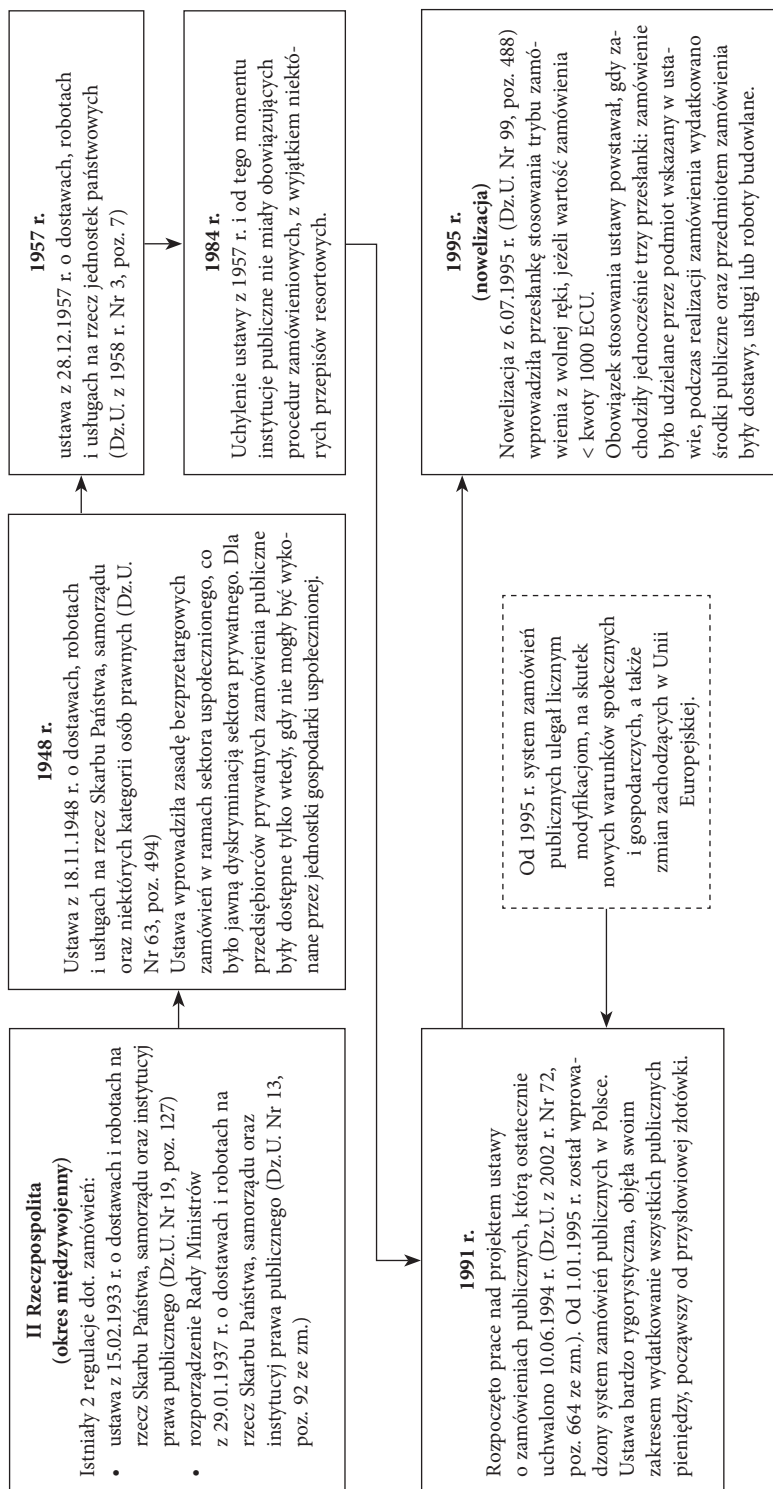
SWZ	– specyfikacja warunków zamówienia
OPiW	– opis potrzeb i wymagań
JEDZ	– Jednolity Europejski Dokument Zamówienia
JST	– jednostka samorządu terytorialnego
D	– dostawy
U	– usługi
RB	– roboty budowlane
TSO	– termin składania ofert

Rozdział I

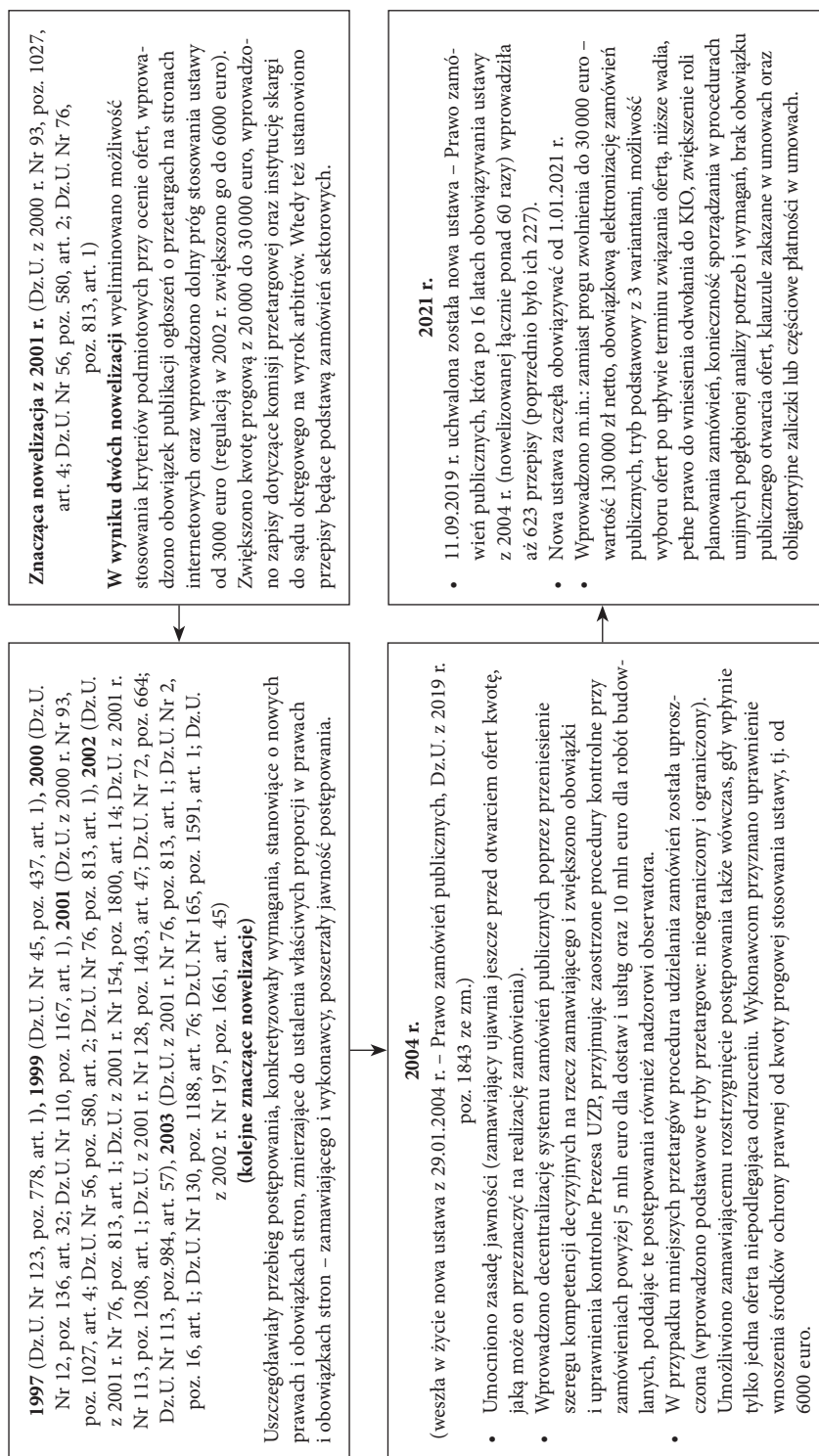
SYSTEM ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W POLSCE

1. Rys historyczny systemu zamówień publicznych (od okresu międzywojennego do dziś) (1/2)

Rys historyczny systemu zamówień publicznych (od okresu międzywojennego do dziś) (1/2)

Rys historyczny systemu zamówień publicznych (od okresu międzywojennego do dziś) (2/2)

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów UZP, <https://www.gov.pl/web/uzp/historia-systemu-zamowien-publicznych> (dostęp: 16.11.2023 r.).

2. Najważniejsze Dyrektywy UE kształtujące treść Prawa zamówień publicznych

Dyrektywa Klasyczna	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z 26.02.2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 94, s. 65, ze zm.) – wersja skonsolidowana
Dyrektywa Sektorowa	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z 26.02.2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 94, s. 65) – wersja pierwotna
Dyrektywa obronna	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z 13.07.2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.Urz. UE L 216, s. 76, ze zm.) – wersja skonsolidowana
Dyrektywy odwoławcze	- Dyrektywa 2007/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.12.2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/665/EWG i 92/13/EWG w zakresie poprawy skuteczności procedur odwoławczych w dziedzinie udzielania zamówień publicznych (Dz.Urz. UE L 335, s. 31) - Dyrektywa Rady 89/665/EWG z 21.12.1989 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do stosowania procedur odwoławczych w zakresie udzielania zamówień publicznych na dostawy i roboty budowlane (Dz.Urz. WE L 395, s. 33, ze zm.), zmieniona dyrektywą 2007/66/WE - Dyrektywa Rady 92/13/EWG z 25.02.1992 r. koordynująca przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne odnoszące się do stosowania przepisów wspólnotowych w procedurach zamówień publicznych podmiotów działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i telekomunikacji (Dz.Urz. WE L 76, s. 14, ze zm.) zmieniona dyrektywą 2007/66/WE
Pozostałe dyrektywy	- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z 26.02.2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.Urz. UE L 94, s. 1, ze zm.) – wersja skonsolidowana - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/55/UE z 16.04.2014 r. w sprawie fakturowania elektronicznego w zamówieniach publicznych (Dz.Urz. UE L 133, s. 1) - Dyrektywa Rady 2013/16/UE z 13.05.2013 r. dostosowująca niektóre dyrektywy w dziedzinie zamówień publicznych w związku z przystąpieniem Republiki Chorwacji (Dz.Urz. UE L 158, s. 184, ze zm.) – wersja skonsolidowana

Źródło: opracowanie na podstawie materiałów UZP, <https://www.uzp.gov.pl/nowe-pzp-regulacje-pzp/prawo-pzp-regulacje-pzp>/dyrektywy (dostęp: 16.11.2023 r.).

3. Przegląd aktów wykonawczych do Prawa zamówień publicznych

Tytuł aktu wykonawczego (skrót)	Upoważnienie ustawowe	Zakres regulacji	Organ wydający/ Podstawa prawna danego aktu wykonawczego
obwieszczenie ws. aktualnych progów unijnych	art. 3 ust. 3	określa aktualne progi unijne, ich równowartości w złotych, równowartość w złotych kwot wyrażonych w euro oraz średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych lub konkursów	Prezes Urzędu Zamówień Publicznych/M.P. z 2023 r. poz. 1344
obwieszczenie ws. wykazu aktów prawnych wdrażających przepisy określone w załączniku II do dyrektywy 2014/25/UE	art. 5 ust. 3	Wykaz obejmuje akty prawne wymienione w załączniku II do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z 26.02.2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych	Prezes Urzędu Zamówień Publicznych/ M.P. z 2021 r. poz. 615
rozporządzenie ws. planu postępowań o udzielenie zamówień	art. 23 ust. 6	określa wzór planu postępowań o udzielenie zamówień stanowiący załącznik do rozporządzenia	Minister Rozwoju, Pracy i Technologii/Dz.U. z 2020 r. poz. 2362
rozporządzenie w sprawie kosztorysu inwestorskiego	art. 34 ust. 2	określa metody i podstawy sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym	Minister Rozwoju i Technologii/ Dz.U. z 2021 r. poz. 2458
zarządzenie nr 249 ws. centralnego zamawiającego	art. 47	wskazuje centralnego zamawiającego realizującego zamówienia na potrzeby jednostek administracji rządowej oraz jednostki administracji rządowej zobowiązane do nabywania dostaw lub usług od centralnego zamawiającego lub od wykonawców przez niego wybranych oraz do udzielania zamówień na podstawie umowy ramowej zawartej przez centralnego zamawiającego lub objętych dynamicznym systemem zakupów obsługiwanym przez centralnego zamawiającego	Prezes Rady Ministrów/M.P. z 2020 r. poz. 1215 ze zm.

Tytuł aktu wykonawczego (skrót)	Upoważnienie ustawowe	Zakres regulacji	Organ wydający/Podstawa prawna danego aktu wykonawczego
rozporządzenie ws. dokumentów elektronicznych	art. 70	określa sposób sporządzania i przekazywania informacji oraz wymagań technicznych dla dokumentów elektronicznych oraz środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursie	Prezes Rady Ministrów/Dz.U. z 2020 r. poz. 2452
rozporządzenie ws. protokołów postępowania	art. 80	określa sposób dokumentowania oraz przechowywania dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, wzory protokołów postępowania, zakres dodatkowych informacji zawartych w protokole postępowania, sposób oraz formę udostępniania zainteresowanym protokołu wraz z załącznikami.	Minister Rozwoju, Pracy i Technologii/Dz.U. z 2020 r. poz. 2434
rozporządzenie ws. informacji do Prezesa UZP	art. 81 ust. 2	określa zakres danych zawartych w informacji o złożonych wnioskach /ofertach przekazywanych do Prezesa UZP, wzór informacji, sposób sporządzania informacji oraz sposób i tryb przekazywania informacji	Minister Rozwoju, Pracy i Technologii/Dz.U. z 2020 r. poz. 2406
rozporządzenie ws. rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach	art. 82 ust. 4	określa zakres informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru, sposobu przekazywania oraz sposobu i trybu jego korygowania	Minister Rozwoju i Technologii/Dz.U. z 2021 r. poz. 2463
rozporządzenie ws. dokumentacji projektowej	art. 103 ust. 4	określa szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego	Ministra Rozwoju i Technologii/Dz.U. z 2021 r. poz. 2454
rozporządzenie ws. podmiotowych środków dowodowych	art. 128 ust. 6	określa rodzaje podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, okres ich ważności oraz formy, w jakich mogą być one składane.	Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii/Dz.U. z 2020 r. poz. 2415 ze zm.
rozporządzenie ws. kosztów cyklu życia budynków	art. 245 ust. 7	określa metody kalkulacji kosztów cyklu życia budynków oraz sposobu przedstawiania informacji o tych kosztach	Minister Rozwoju i Technologii/Dz.U. z 2021 r. poz. 2276

rozporządzenie ws. ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych	art. 272 ust. 2	określa zakres informacji zawartych w ogłoszeniach zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz tryb przekazywania tych ogłoszeń.	Minister Rozwoju, Pracy i Technologii/Dz.U. z 2020 r. poz. 2439
rozporządzenie ws. organów właściwych do występowania do Komisji Europejskiej	art. 394 ust. 4	dotyczy wyznaczenia organów właściwych do występowania do Komisji Europejskiej z wnioskiem o stwierdzenie prowadzenia działalności na rynku konkurencyjnym, do którego dostęp nie jest ograniczony	Rada Ministrów/Dz.U. z 2020 r. poz. 2460
rozporządzenie ws. postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na członków KIO	art. 477 ust. 10	określa tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego oraz uzupełniającego postępowania kwalifikacyjnego, a także sposób ustalania jego wyniku, jak również sposób wniesienia odwołania od wyniku oraz tryb i sposób rozpatrzenia odwołania	Prezes Rady Ministrów/Dz.U. z 2021 r. poz. 381
rozporządzenie ws. wynagrodzenia członków Krajowej Izby Odwoławczej	art. 484 ust. 5	określa wielokrotność kwoty bazowej stanowiącej podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej (6,2), wiceprezesa (5,5) oraz pozostałych członków Izby (5,6)	Prezes Rady Ministrów/Dz.U. z 2021 r. poz. 525
rozporządzenie ws. wynagrodzenia członków Rady Zamówień Publicznych	art. 504 ust. 2	określa wysokości wynagrodzenia przewodniczącego (500 zł), wiceprzewodniczącego (400 zł) i pozostałych członków Rady Zamówień Publicznych (300 zł) za udział w jednym posiedzeniu	Minister Rozwoju, Pracy i Technologii/Dz.U. z 2020 r. poz. 2397
rozporządzenie ws. rozpoznawania odwołań przez KIO	art. 544 ust. 4	określa szczegółowy tryb postępowania przy rozpoznawaniu odwołań, szczegółowy sposób wnoszenia odwołania i innych pism w postępowaniu odwoławczym, tryb postępowania z wniesionym odwołaniem oraz sposób przygotowania rozprawy	Prezes Rady Ministrów/Dz.U. z 2020 r. poz. 2453
rozporządzenie ws. kosztów postępowania odwoławczego	art. 576	określa szczegółowe rodzaje kosztów postępowania odwoławczego, ich rozliczanie oraz wysokość i sposób pobierania wpisu od odwołania	Prezes Rady Ministrów/Dz.U. z 2020 r. poz. 2437

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prawa zamówień publicznych i wydanych na jego podstawie aktów wykonawczych.

4. Prawo zamówień publicznych a inne ustawy (powiązania)

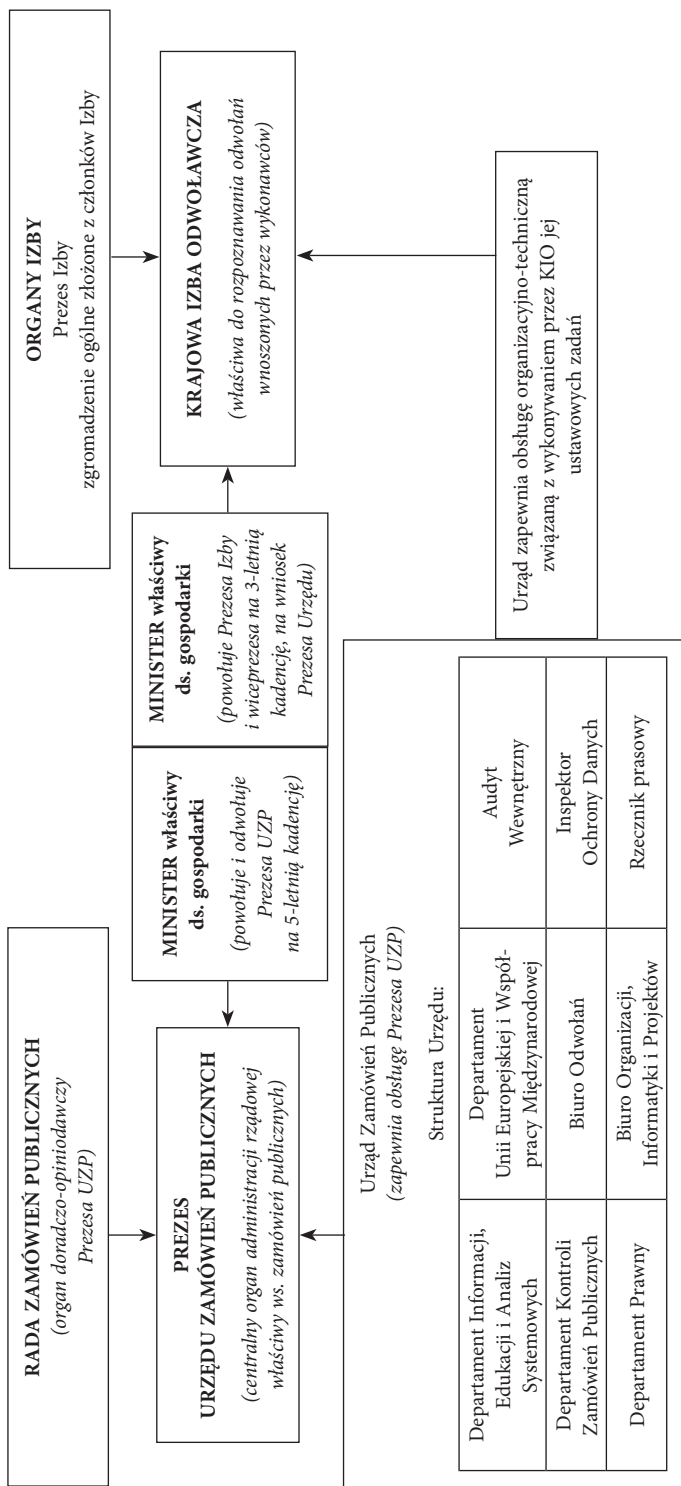
Przepisy Prawa zamówień publicznych odnoszą się również do innych aktów prawnych rangi ustawowej, co obrazuje poniższy schemat.

Ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny W tym zakresie odnosi się całość przepisów części ogólnej Kodeksu karnego, a wśród czynów zabronionych można wymienić: sprzedażność pełniącego funkcję publiczną – łapownictwa biernego (art. 228 k.k.); przekupstwa – łapownictwa czynnego (art. 229 k.k.); art. 230 i 230a k.k. odnoszących się do płatnej protekcji; nadużycia funkcji – art. 231 k.k.; oszustwa finansowego – art. 297 § 1 k.k., jak również art. 305 § 1 k.k. oraz art. 305 § 2 k.k. – przestępstw zakłócenia przetargu publicznego.	Ustawa z 21.10.2016 r. o umowie koncesji na roboty budowlane lub usługi Ustawa określa zasady i tryb zawierania umowy koncesji na roboty budowlane lub usługi, która jest specyficzną postacią zamówienia publicznego. W przepisach ustawy zawarto odesłania do bezpośredniego stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych.	Ustawa z 19.12.2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy do wyboru partnera prywatnego i umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym stosuje się przepisy Prawa zamówień publicznych, w zakresie nieuregulowanym w ustawie.
Ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny Prawo zamówień publicznych wskazuje na cywilnoprawny charakter postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – art. 8 p.z.p. bezpośrednio odsyła do stosowania Kodeksu cywilnego wobec czynności podejmowanych przez zamawiającego, wykonawców i w zakresie umów (np. liczenia terminów w postępowaniach, w umowach o ich wykonanie zastosowanie znajdują art. 111–115 k.c., z zastrzeżeniem regulacji art. 8 ust. 2–5 p.z.p.), jak również do zasad odpowiedzialności zamawiającego, wykonawcy, podwykonawcy (lub dalszego) z tytułu wykonanych robót budowlanych (art. 465 ust. 8 p.z.p.).	PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH A INNE USTAWY	
Ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego Np. odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego do postępowania odwoławczego przed KIO, odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji do postępowania toczącego się wskutek wniesienia skargi na orzeczenie KIO, jak również w odniesieniu do skargi kasacyjnej do SN.	Ustawa z 7.07.1994 r. – Prawo budowlane Prawo zamówień publicznych odsyła do Prawa budowlanego chociażby przy określeniu wartości i sposobie opisywania przedmiotu zamówienia na roboty budowlane. Prawo budowlane pozwala realizować również prawa i obowiązki inwestora wobec wykonawcy prac budowlanych.	Ustawa z 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej Przedmiotem informacji publicznej są czynności związane z realizacją zamówień publicznych (w tym zawarte umowy). Ustawa reguluje kwestie dostępu do informacji publicznej przez m.in. organy władzy publicznej w zakresie i formie określonej tymi przepisami.

Ustawa z 10.05.2018 r. o ochronie danych osobowych Zamawiający i wykonawcy mają status administratorów danych w zakresie, w jakim decydują o celach i środkach przetwarzania danych osobowych innych podmiotów w postępowaniu, tj. brak respektowania ustawy o ochronie danych osobowych może wiązać się z zastosowaniem wobec tych podmiotów sankcji administracyjnych i karnych określonych w tej ustawie.	Ustawa z 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Prawo zamówień publicznych w art. 18 ust. 3 powołuje się na def. tajemnicy przedsiębiorstwa objętą przepisami ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Ponadto przesłanka odrzucenia (art. 226 ust. 1 pkt 7 p.z.p.) dotyczy oferty złożonej w warunkach czynu nieuczciwej konkurencji w rozumieniu tej ustawy.
Ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych Jednostki sektora finansów publicznych w zakresie gospodarowania środkami publicznymi mają obowiązek zachowania zasad gospodarności (oszczędności, celowości, terminowości) zgodnie z art. 44 ust. 3 u.f.p. Dodatkowo zgodnie z art. 44 ust. 4 jednostki te zawierają umowy na usługi, dostawy lub roboty budowlane, w świetle przepisów o zamówieniach publicznych (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej).	Ustawa z 17.12.2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych Art. 4 p.z.p. wskazujący na podmioty odpowiedzialne za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, art. 17 konkretyzujący czynny zagrożone sankcją odpowiedzialności za naruszenie jak wyżej w zakresie zamówień publicznych oraz rozdział 3 dotyczący kar z tytułu naruszeń dyscypliny finansów publicznych oraz ich wymiar.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustaw, o których w schemacie

5. Prezes UZP i KIO jako centralne organy nadzorujące system zamówień publicznych w Polsce

Uwaga: System zamówień publicznych jest zdecentralizowany, zatem Prezes UZP nie dokonuje zamówień w imieniu innych podmiotów, nie zatwierdza przeprowadzonych przetargów oraz zawartych umów. Prezes Urzędu Zamówień Publicznych i Krajowa Izba Odwoławcza orzekająca w sprawach odwoławczych są niezależne.

Źródło: zaktualizowane na podstawie: J. Rokicki, A. Zdebel-Zygmunt, *System zamówień publicznych w Polsce*, Warszawa 2014, s. 234.

6. Instytucje kontrolne na rynku zamówień publicznych

Podmiot i jego rodzaj	Akt prawa regulujący działalność podmiotu	Podstawa prawna i rola podmiotu w systemie zamówień publicznych
Regionalna Izba Obrachunkowa <i>Państwowy organ nadzoru i kontroli gospodarki finansowej</i>	Konstytucja RP	Zgodnie z art. 171 ust. 2 Konstytucji RP organami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego (...) w zakresie spraw finansowych są regionalne izby obrachunkowe.
	ustawa z 7.10.1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1325)	W świetle art. 1 ust. 2 rozdziału 1 ustawy (Przepisy ogólne) Izby (...) dokonują kontroli (...) zamówień publicznych m.in.: jednostek samorządu terytorialnego; związków międzygminnych; stowarzyszeń gmin oraz stowarzyszeń gmin i powiatów; związków powiatów; stowarzyszeń powiatów; samorządowych jednostek organizacyjnych, w tym samorządowych osób prawnych; innych podmiotów, w zakresie wykorzystywania przez nie dotacji przyznawanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto zgodnie z art. 5 rozdziału 2 ustawy (Zadania regionalnych izb obrachunkowych) Izby kontrolują gospodarkę finansową, w tym (...) zamówienia publiczne podmiotów, o których mowa w art. 1 ust. 2, na podstawie kryterium zgodności z prawem i zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym.
Najwyższa Izba Kontroli <i>Naczelny organ kontroli państwowej, który podlega pod Sejm</i>	Konstytucja RP	Na podstawie art. 203 ust. 1, 2 i 3 Konstytucji RP Najwyższa Izba Kontroli kontroluje odpowiednio działalność: – organów administracji rządowej, Narodowego Banku Polskiego, państwowych osób prawnych i innych państwowych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności, celowości i rzetelności; – organów samorządu terytorialnego, komunalnych osób prawnych i innych komunalnych jednostek organizacyjnych z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności; – działalność innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa (z punktu widzenia legalności i gospodarności).
	ustawa z 23.12.1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. z 2022 r. poz. 623)	Zgodnie z art. 2 ust. 3 pkt 2 Najwyższa Izba Kontroli może kontrolować działalność innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych (przedsiębiorców) w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa, w szczególności: wykonują zamówienia publiczne na rzecz państwa lub samorządu terytorialnego.

Centralne Biuro Antykorupcyjne <i>usługa specjalna ds. zwalczania korupcji w życiu publicznym i gospodarczym</i>	ustawa z 9.06.2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1900 ze zm.)	Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 do zadań CBA należy ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: (...) udzielania zamówień publicznych (...). Z kolei w świetle art. 31 ust. 2 Czynności kontrolne polegają również na badaniu i kontroli określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: (...) udzielania zamówień publicznych (...).
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów <i>centralny organ administracji rządowej w zakresie polityki ochrony konkurencji i konsumentów w Polsce</i>	ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1698 ze zm.)	Działania Prezesa UOKiK są skupione w szczególności wokół przeciwdziałania nadużywaniu przez przedsiębiorców pozycji dominującej, jak i zawieraniu niedozwolonych prawem porozumień antykonkurencyjnych. Mogą się one zakończyć nakazem zaniechania kwestionowanych działań oraz nałożeniem kary pieniężnej przez Prezesa UOKiK. Ponadto wykonawca biorący udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub sam zamawiający mogą powiadomić drogą pocztową, mailową lub faksem UOKiK (w siedzibie głównej Urzędu w Warszawie lub w delegaturach terenowych Urzędu) o podejrzeniu zawarcia umowy przetargowej za pomocą dostępnego internetowego specjalnego formularza zawierającego opis okoliczności, które w świetle prawa antymonopolowego mogą świadczyć o stosowaniu praktyki ograniczającej konkurencję.
Pozostałe a) instytucje bankowe i towarzystwa ubezpieczeniowe (szczególnie w zakresie obsługi transakcji publicznych i ich zabezpieczenia), b) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej jako ostateczny arbiter w sprawach dotyczących prawa europejskiego orzekła w kwestii interpretacji przepisów TFUE (istotnych z punktu widzenia zamówień publicznych) czy też dyrektyw, c) Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego czy Ministerstwo Sprawiedliwości. (wydają na wniosek wykonawcy ubiegającego się o udzielenie zamówienia publicznego stosowne dokumenty umożliwiające im spełnienie warunków w zakresie braku podstaw do wykluczenia z tytułu odpowiednio nie zalegania z opłacaniem podatków, składek na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne, jak również braku prawomocnego skazania za popełnienie niektórych typów przestępstw.		

Źródło: zaktualizowane na podstawie: J. Rokicki, A. Zdebel-Zygmunt, *System...*, s. 235–236.

Rozdział II

USTAWA – PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH JAKO PRZEDMIOT BADAŃ

1. Zakres spraw regulowanych Prawem zamówień publicznych (podstawa prawna – art. 1 p.z.p.)

➤ podmioty obowiązane do stosowania przepisów ustawy;
➤ zakres wyłączeń stosowania przepisów ustawy;
➤ zasady udzielania zamówień;
➤ etapy przygotowania i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia;
➤ tryby udzielania zamówień oraz szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień;
➤ wymagania dotyczące umów w sprawie zamówienia publicznego oraz umów ramowych;
➤ organy właściwe w sprawach zamówień;
➤ środki ochrony prawnej;
➤ pozasądowe rozwiązywanie sporów dotyczących realizacji umów w sprawie zamówienia publicznego;
➤ kontrola udzielania zamówień oraz kary pieniężne.

Źródło: opracowanie własne.

1. Systematyka Prawa zamówień publicznych

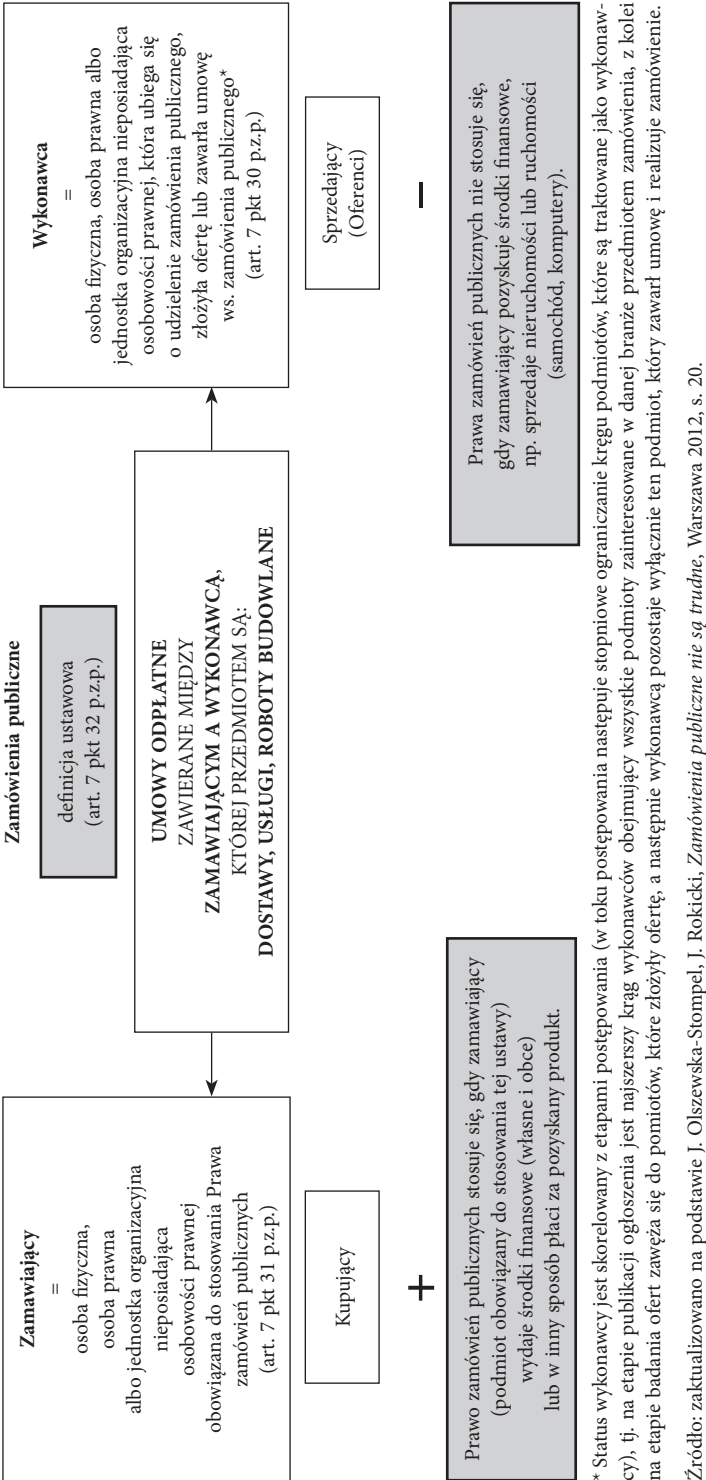
Dział I	Przepisy ogólne W dziale tym znalazły się przepisy wspólne, odnoszące się do wszystkich rodzajów postępowań, bez względu na wartość zamówienia, do którego ma zastosowanie Prawo zamówień publicznych i rodzaj zamówienia. Przepisy działu I dotyczą: <table><tr><td>1) podmiotów zobowiązanych do stosowania Prawa zamówień publicznych,</td><td>2) włączeń obowiązku stosowania Prawa zamówień publicznych,</td><td>3) zasad udzielania zamówień,</td><td>4) polityki zakupowej państwa i planów postępowań,</td><td>5) zamówień o charakterze mieszanym,</td></tr><tr><td>6) szacowania wartości zamówień i konkursów,</td><td>7) zamawiających i wykonawców, w tym centralnych zamawiających i wspólnego udzielenia zamówień,</td><td>8) konfliktu interesów,</td><td>9) komunikacji w postępowaniach i konkursach,</td><td>10) dokumentowania przebiegu postępowań.</td></tr></table>	1) podmiotów zobowiązanych do stosowania Prawa zamówień publicznych,	2) włączeń obowiązku stosowania Prawa zamówień publicznych,	3) zasad udzielania zamówień,	4) polityki zakupowej państwa i planów postępowań,	5) zamówień o charakterze mieszanym,	6) szacowania wartości zamówień i konkursów,	7) zamawiających i wykonawców, w tym centralnych zamawiających i wspólnego udzielenia zamówień,	8) konfliktu interesów,	9) komunikacji w postępowaniach i konkursach,	10) dokumentowania przebiegu postępowań.
1) podmiotów zobowiązanych do stosowania Prawa zamówień publicznych,	2) włączeń obowiązku stosowania Prawa zamówień publicznych,	3) zasad udzielania zamówień,	4) polityki zakupowej państwa i planów postępowań,	5) zamówień o charakterze mieszanym,							
6) szacowania wartości zamówień i konkursów,	7) zamawiających i wykonawców, w tym centralnych zamawiających i wspólnego udzielenia zamówień,	8) konfliktu interesów,	9) komunikacji w postępowaniach i konkursach,	10) dokumentowania przebiegu postępowań.							
Dział II	Postępowania o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości równej lub przekraczającej progi unijne Do przepisów działu II odwołują się przepisy innych działów Prawa zamówień publicznych dotyczące: udzielania zamówień sektorowych, zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, a także zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne. W dziale II zawarto przepisy regulujące: <table><tr><td>1) przygotowanie postępowania, w tym dotyczące: analizy potrzeb zamawiającego, ogłoszeń, udzielania zamówień w częściach, katalogów elektronicznych, wadium, opisu przedmiotu zamówienia i przedmiotowych środków dowodowych,</td><td>2) kwalifikację podmiotową wykonawców, w tym dot.: podstaw wykluczenia z postępowania, warunków udziału w postępowaniu, zasad powoływania się na udostępnione wykonawcy zasoby innych podmiotów oraz podmiotowych środków dowodowych,</td><td>3) tryby udzielania zamówień,</td><td>4) składanie i otwarcie ofert, w tym przepisy dotyczące oceny ofert,</td></tr><tr><td>5) aukcję elektroniczną,</td><td>6) wybór najkorzystniejszej oferty,</td><td>7) zakończenie postępowania, w tym przepisy dotyczące podstaw unieważnienia postępowania i terminu zawarcia umowy.</td><td></td></tr></table>	1) przygotowanie postępowania, w tym dotyczące: analizy potrzeb zamawiającego, ogłoszeń, udzielania zamówień w częściach, katalogów elektronicznych, wadium, opisu przedmiotu zamówienia i przedmiotowych środków dowodowych,	2) kwalifikację podmiotową wykonawców, w tym dot.: podstaw wykluczenia z postępowania, warunków udziału w postępowaniu, zasad powoływania się na udostępnione wykonawcy zasoby innych podmiotów oraz podmiotowych środków dowodowych,	3) tryby udzielania zamówień,	4) składanie i otwarcie ofert, w tym przepisy dotyczące oceny ofert,	5) aukcję elektroniczną,	6) wybór najkorzystniejszej oferty,	7) zakończenie postępowania, w tym przepisy dotyczące podstaw unieważnienia postępowania i terminu zawarcia umowy.			
1) przygotowanie postępowania, w tym dotyczące: analizy potrzeb zamawiającego, ogłoszeń, udzielania zamówień w częściach, katalogów elektronicznych, wadium, opisu przedmiotu zamówienia i przedmiotowych środków dowodowych,	2) kwalifikację podmiotową wykonawców, w tym dot.: podstaw wykluczenia z postępowania, warunków udziału w postępowaniu, zasad powoływania się na udostępnione wykonawcy zasoby innych podmiotów oraz podmiotowych środków dowodowych,	3) tryby udzielania zamówień,	4) składanie i otwarcie ofert, w tym przepisy dotyczące oceny ofert,								
5) aukcję elektroniczną,	6) wybór najkorzystniejszej oferty,	7) zakończenie postępowania, w tym przepisy dotyczące podstaw unieważnienia postępowania i terminu zawarcia umowy.									

Dział III	Postępowania o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne	W dziale tym została odzwierciedlona systematyka działu II, którego przepisy w większości mają zastosowanie także do postępowań o udzielenie zamówienia klasycznego o wartości mniejszej niż progi unijne, z uwzględnieniem odmiennych regulacji wynikających z wyłączenia trybów przetargu nieograniczonego, ograniczonego, dialogu konkurencyjnego i negocjacji z ogłoszeniem na rzecz nowego trybu podstawowego, właściwego tylko dla postępowań o wartości mniejszej niż progi unijne i innych ułatwień zwiększających elastyczność postępowań. W dziale III zawarto przepisy w zakresie: ogłoszeń, kwalifikacji podmiotowej wykonawców, trybów udzielania zamówień, wyboru najkorzystniejszej oferty.								
Dział IV	Szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień klasycznych	Do działu tego zostały włączone przepisy regulujące szczególny reżim udzielania zamówień publicznych właściwy dla zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi, a także przepisy regulujące konkurs. W dziale IV zawarto regulacje dotyczące: umowy ramowej, dynamicznego systemu zakupów, konkursu, zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi.								
Dział V	Zamówienia sektorowe	Przepisy wdrażają dyrektywę sektorową i regulują udzielanie zamówień sektorowych w odrębnym dziale ze względu na ich specyfikę, przy czym przepisy tego działu odsyłają w przypadku wielu elementów procedury udzielania zamówień do działu II. W dziale V uregulowano: <table><tr><td>1) wyłączenia stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych właściwe dla zamówień sektorowych,</td><td>2) okresowe ogłoszenie informacyjne,</td><td>3) system kwalifikowania wykonawców,</td></tr><tr><td>4) tryby udzielania zamówień sektorowych,</td><td>5) szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień sektorowych, w tym przepisy dotyczące: umów ramowych, dynamicznych systemów zakupów, zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi,</td><td>6) niektóre szczególne uprawnienia zamawiającego sektorowego.</td></tr></table>			1) wyłączenia stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych właściwe dla zamówień sektorowych,	2) okresowe ogłoszenie informacyjne,	3) system kwalifikowania wykonawców,	4) tryby udzielania zamówień sektorowych,	5) szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień sektorowych, w tym przepisy dotyczące: umów ramowych, dynamicznych systemów zakupów, zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi,	6) niektóre szczególne uprawnienia zamawiającego sektorowego.
1) wyłączenia stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych właściwe dla zamówień sektorowych,	2) okresowe ogłoszenie informacyjne,	3) system kwalifikowania wykonawców,								
4) tryby udzielania zamówień sektorowych,	5) szczególne instrumenty i procedury w zakresie zamówień sektorowych, w tym przepisy dotyczące: umów ramowych, dynamicznych systemów zakupów, zamówień na usługi społeczne i inne szczególne usługi,	6) niektóre szczególne uprawnienia zamawiającego sektorowego.								
Dział VI	Zamówienia w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa	Przepisy wdrażają dyrektywę obronną i regulują udzielanie zamówień sektorowych w odrębnym dziale ze względu na ich specyfikę i również odsyłają w przypadku wielu elementów procedury udzielania zamówień do działu II (podobnie jak w zamówieniach sektorowych). Przepisy działu VI dotyczą zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i obejmują: <table><tr><td>postępowanie o udzielenie zamówienia</td><td>tryby udzielania zamówień</td></tr><tr><td>umowy ramowe</td><td>wymagania w zakresie podwykonawstwa</td></tr></table>			postępowanie o udzielenie zamówienia	tryby udzielania zamówień	umowy ramowe	wymagania w zakresie podwykonawstwa		
postępowanie o udzielenie zamówienia	tryby udzielania zamówień									
umowy ramowe	wymagania w zakresie podwykonawstwa									
Dział VII	Umowa w sprawie zamówienia publicznego i jej wykonanie	Dział VII obejmuje przepisy dotyczące: <table><tr><td>1) zakresu umowy; zasad udzielania zaliczek na poczet wykonania zamówienia i wypłacania wynagrodzenia w częściach, sporządzania raportu z realizacji zamówienia,</td><td>2) zabezpieczenia należytego wykonania umowy,</td></tr><tr><td>3) zmiany umowy,</td><td>4) odstąpienia od umowy oraz jej unieważnienia.</td></tr><tr><td></td><td>5) podwykonawstwa.</td></tr></table>			1) zakresu umowy; zasad udzielania zaliczek na poczet wykonania zamówienia i wypłacania wynagrodzenia w częściach, sporządzania raportu z realizacji zamówienia,	2) zabezpieczenia należytego wykonania umowy,	3) zmiany umowy,	4) odstąpienia od umowy oraz jej unieważnienia.		5) podwykonawstwa.
1) zakresu umowy; zasad udzielania zaliczek na poczet wykonania zamówienia i wypłacania wynagrodzenia w częściach, sporządzania raportu z realizacji zamówienia,	2) zabezpieczenia należytego wykonania umowy,									
3) zmiany umowy,	4) odstąpienia od umowy oraz jej unieważnienia.									
	5) podwykonawstwa.									

Dział VIII	Organy właściwe w sprawach zamówień publicznych	Przepisy działu VIII odnoszą się do:	
		1) Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych, 3) Komitetu do spraw Kontroli w Zamówieniach Publicznych,	2) Krajowej Izby Odwoławczej, 4) Rady Zamówień Publicznych.
Dział IX	Środki ochrony prawnej	Przepisy działu IX regulują: 1) postępowanie odwoławcze, w tym wnoszenie odwołań, uwzględnienie odwołań przez zamawiającego, przystąpienie do postępowania odwoławczego, odrzucenie odwołania, dowody w postępowaniu odwoławczym, rozpoznanie odwołania przez KIO, rozprawę, orzeczenia Izby, protokołów z przebiegu posiedzenia Izby, koszty postępowania odwoławczego, zakaz zawarcia umowy do czasu wydania przez Izbę orzeczenia, 2) postępowanie skargowe.	
Dział X	Pozasądowe rozwiązywanie sporów	Przepisy działu X regulują mediację i inne polubowne rozpatrywanie sporów związanych ze sporem wynikłym w związku z realizacją umowy w sprawie zamówienia publicznego.	
Dział XI	Kontrola udzielania zamówień	W dziale tym uregulowano zasady przeprowadzania kontroli postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przez organy kontroli, tj. organy, o których mowa w art. 6 ustawy o kontroli w administracji rządowej (z wyłączeniem Prezesa Rady Ministrów), regionalne izby obrachunkowe, instytucję audytową oraz instytucje zarządzające w rozumieniu przepisów dotyczących realizacji programów w zakresie polityki spójności oraz Prezesa Urzędu.	
Dział XII	Przepisy o karach pieniężnych	Przepisy tego działu dotyczą kar pieniężnych nakładanych przez Prezesa Urzędu.	
Dział XIII	Przepis końcowy	Dział ten zawiera przepis odsyłający do ustawy z 11.09.2019 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. poz. 2020 ze zm.) w zakresie terminu wejścia w życie Prawa zamówień publicznych.	

Źródło: *Prawo zamówień publicznych. Komentarz*, red. H. Nowak, M. Winiarz, Warszawa 2023, s. 36–39.

2. Zamówienia publiczne jako umowa odpłatna (definicja ustawowa)

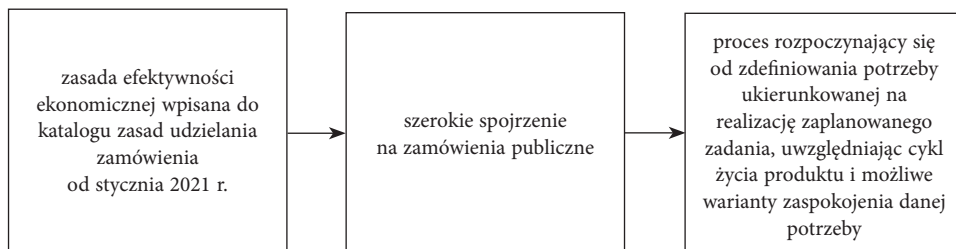
Umowa barterowa a umowa o zamówienie publiczne – odpłatność (przykłady)

Kluczowe znaczenie	Zamawiający	Przedmiot wymiany
Definicja ustawowa zamówienia (art. 7 pkt 32 p.z.p.) w części odnoszącej do odpłatności nie odnosi się tylko do pieniądza, ale również do rozliczenia „w naturze”, bowiem w wyniku wymiany barterowej obie strony otrzymują świadczenia ekwiwalentne, zatem umowa jest odpłatna.	Zarządca zalewu wodnego	oczyszczenie dna zalewu wodnego w zamian za możliwość zabrania osadzających się na nim ilów
	Zarząd dróg	rozbiórka mostu w zamian za zatrzymanie złomu
	Gmina	postawienie wiat autobusowych w zamian za prawo do użytkowania przez kilka lat zamieszczonych na nich banerów reklamowych
	Gmina	wykopanie 2 niecek w celu budowy Zakładu Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w zamian za przejęcie kopalin.
	Gmina	udostępnienie pomieszczenia na potrzeby banku w zamian za nieodpłatne świadczenie usług bankowych (przyjmowanie wpłat gotówkowych, dokonywanych przez pracowników – poborców skarbowych na rachunki urzędu)
	Gmina	wynajem samochodu służbowego z napędem hybrydowym w okresie od do dla Prezydenta Miasta w zamian za eksponowanie logo firmy wynajmującej na wybranych imprezach sportowych miasta
	Nadleśnictwo	wycinka drzewa w zamian za pozyskanie drewna z wycinki

Źródło: opracowanie własne.

3. Zamówienia publiczne jako proces zakupowy

Prawo zamówień publicznych od 2021 r. wprowadziło do katalogu zasad udzielenia zamówienia zasadę efektywności ekonomicznej, która powinna być stałym elementem polityki zakupowej zamawiającego, przygotowując go do dokonania jak najlepszego zakupu. Dlatego obecnie na zamówienia publiczne należy spojrzeć w szerszej perspektywie:

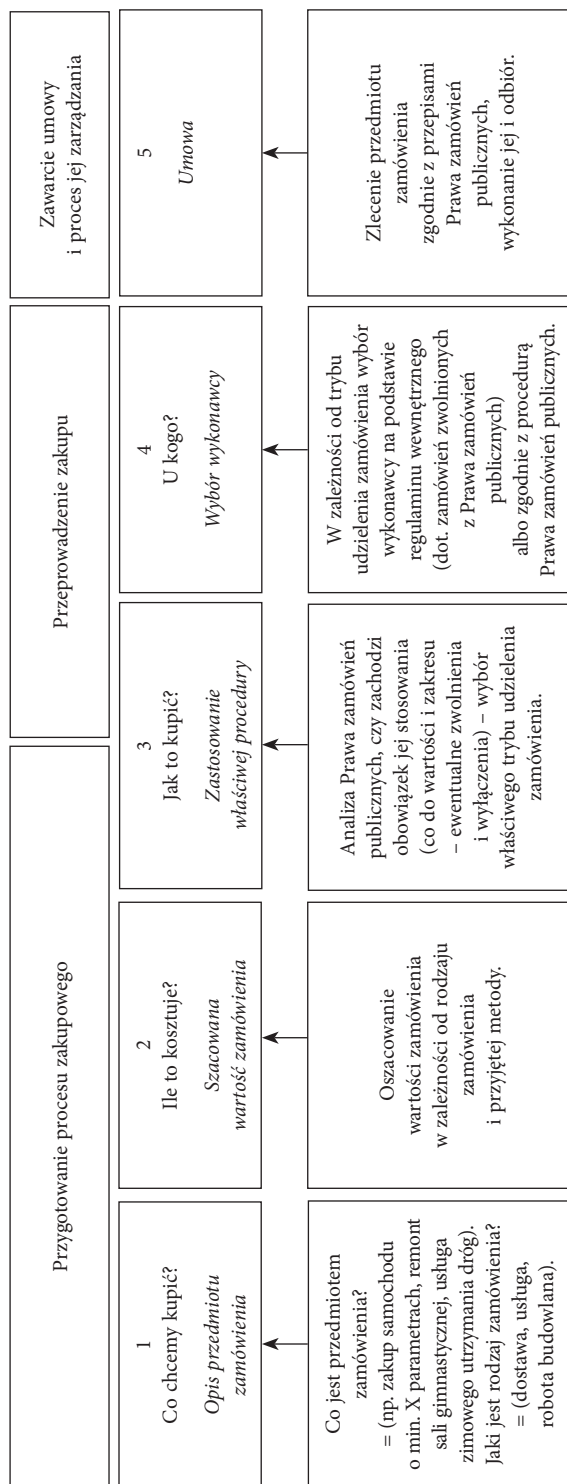
Poniżej podano przykłady potrzeb ukierunkowanych na realizację zadań budżetowych, uwzględniających analizę kosztów i możliwych alternatyw.

Nazwa zadania z planu budżetowego	Zdefiniowanie potrzeby ukierunkowanej na realizację zaplanowanego zadania	Analiza dotycząca kosztu (uwzględniającego cykl życia produktu) i jakości zaspokojenia potrzeby	Alternatywy
Usługa drukowania ulotek, plakatów	Drukowanie różnych ulotek, plakatów wg zapotrzebowania	Koszty eksploatacyjne (tonery, naprawy) związane z użytkowaniem produktu	Zakup/dzierżawa urządzeń powielających
Zakup samochodu osobowego/dostawczego	Przemieszczanie/transport osób	Koszty eksploatacyjne (części, naprawy, ubezpieczenie OC i NNW) związane z użytkowaniem pojazdu	Leasing/wynajem samochodu osobowego
Usługi żywienia uczniów	Zapewnienie wyżywienia uczniów	Porównanie kosztów zatrudnienia kucharza i obsługi stołówki, dokonywania codziennych zakupów żywności na potrzeby stołówki z kosztami zapewnienia usług cateringowych	Funkcjonowanie stołówki szkolnej/ skorzystanie z usług zewnętrznych – catering (ewentualnie rozwiązanie mieszane)
Prenumerata prasy i czasopism	Zapewnienie dostępu do prasy specjalistycznej związanej z funkcjonowaniem placówki oświatowej (kadry-płace, księgowość)	Koszty związane zakupem wybranych numerów danej gazety, skorzystanie z abonamentów/prenumeraty, dostęp do platformy cyfrowej z wieloma tytułami prasowymi	Zakup określonych tytułów prasowych/czasopism (prenumerata) bądź uzyskanie dostępu elektronicznego do nich

Źródło: opracowanie własne.

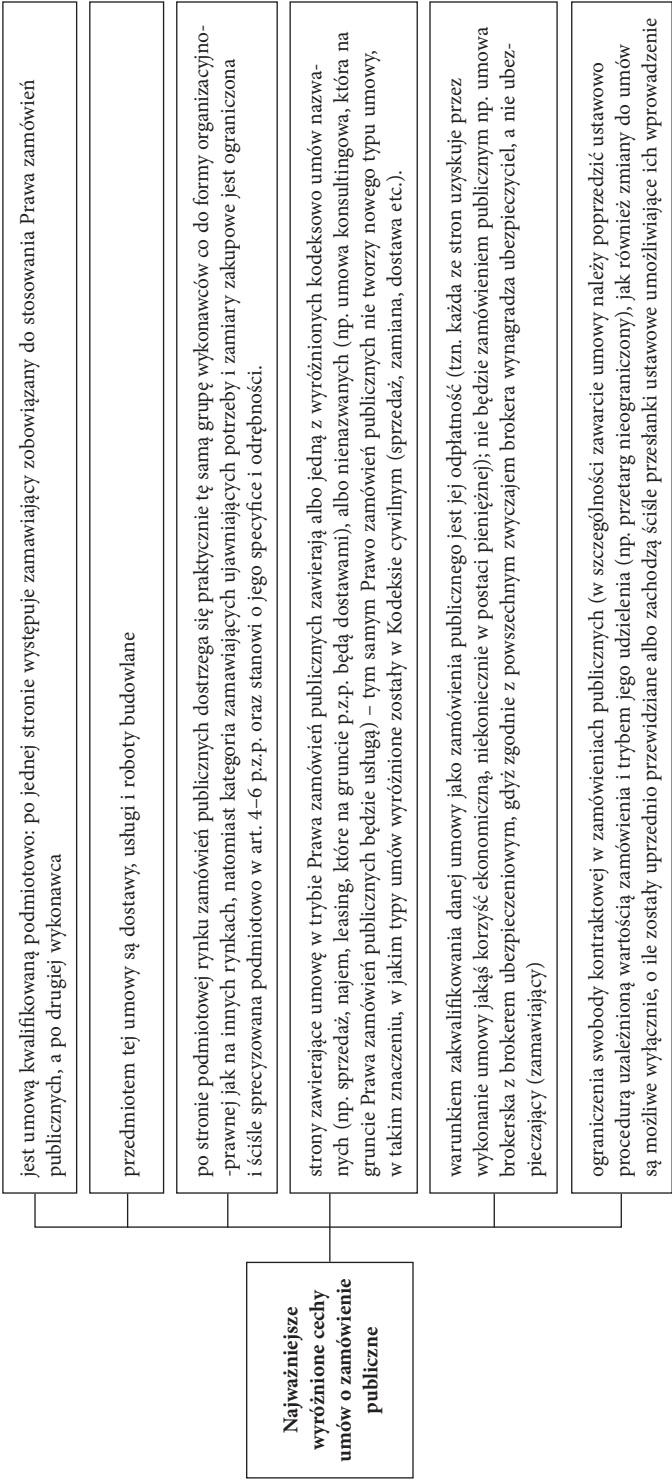
4. Skrótowy schemat procesu zakupowego w zamówieniach publicznych

Na potrzeby niniejszej książki i przyjętego jej planu poniżej przedstawiono bardzo uproszczony schemat przebiegu procesu zakupowego składający się z pytań (1–4), których odpowiedzi umożliwiają zawarcie umowy ws. zamówienia publicznego. Schemat ma w sposób prosty uświadomić czytelnikowi, że zakupy dokonywane na rynku zamówień publicznych przez zamawiającego *de facto* stanowią swoistą „kalkę” zakupów dobra na powszechnym rynku konsumpcyjnym dla klienta indywidualnego, a różnice dostrzega się dopiero, wchodząc w osobliwe instrumenty określone przepisami Prawa zamówień publicznych. Zarządzanie procesem zakupowym jest procesem wieloetapowym, co ukazuje poniższy schemat.

Źródło: opracowanie własne.

5. Główne cechy umów o zamówienie publiczne

Źródło: J. Pokrzywniak, J. Baehr, T. Kwieciński, *Wprowadzenie do systemu zamówień publicznych*, Warszawa–Katowice 2006, s. 10.

6. Progi obowiązywania Prawa zamówień publicznych

Progi to nic innego jak kwoty występujące w Prawie zamówień publicznych przyporządkowane danej kategorii zamawiającego i decydujące o właściwym zastosowaniu procedury udzielenia danego zamówienia (wyłączenie Prawa zamówień publicznych – procedura regulaminowa, procedura krajowa i unijna). Generalna zasada: im wyższy próg finansowy, tym procedura bardziej skomplikowana i czasochłonna.

PROGI W EURO 1 EURO = 4,6371*	WARTOŚĆ W ZŁ (NETTO)	ZAMAWIAJĄCY (PUBLICZNI I SEKTOROWI)	RODZAJ ZAMÓWIENIA D, U – DOSTAWA, USŁUGA RB – ROBOTA BUDOWLANA US – USŁUGI SPOŁECZNE
-	130 000	Zamawiający publiczni jednostki sektora finansów publicznych – sektor rządowy i samorządowy	D i U
143 000	663 105	Zamawiający publiczni Jednostki sektora finansów publicznych (sektor rządowy) (z wyłączeniem n/w uczelni publicznych (...) itd.	
221 000	1 024 799	Zamawiający publiczni (sektor samorządowy) uczelnie publiczne, państwowe instytucje kultury, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, jednostki sektora finansów publicznych, dla których organem założy- cielskim lub nadzorującym jest jednostka sa- morządu terytorialnego, a także udzielanych przez zamawiających będących państwowymi jednostkami organizacyjnymi nieposiadają- cymi osobowości prawnej	
443 000	2 054 235	Zamawiający sektorowi oraz zamawiający w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa	
5 538 000	25 680 260	Wszyscy (niezależnie od rodzaju zamawiają- cego – wspólny próg)	RB
750 000	3 477 825	Zamawiający publiczni	US
1 000 000	4 637 100	Zamawiający sektorowi	US

Źródło: opracowanie własne na podstawie obwieszczenia prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z 3.12.2023 r. w sprawie aktualnych progów unijnych, ich równowartości w złotych, równowartości w złotych kwot wyrażonych w euro oraz średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych lub konkursów (M.P. poz. 1344) oraz art. 359 pkt 1 i art. 392 ust. 1 p.z.p. (dotyczy usług społecznych).

Uwaga: Aktualne progi, ich równowartość w złotych określone w zał. do obwieszczenia są wartościami netto.

Progi określone w Prawie zamówień publicznych i drogowa sygnalizacja świetlna (analogia)

Progi można zobrazować metaforycznie jako sygnalizację świetlną (znak S-2), gdzie trzy kolory światła wyznaczają inną procedurę stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych. Światło zielone (w ruchu drogowym pozwala swobodnie poruszać się pojazdem) oznacza brak obowiązku stosowania tej ustawy, przy czym dodatkowo zielona strzałka (warunkowa w bok) stanowi zwolnienie podmiotowe i przedmiotowe ze stosowania przepisów Prawa zamówień publicznych wskazane w przepisie art. 9–12 p.z.p. Z kolei światło pomarańczowe odnosi się do procedury krajowej (uproszczonej), a najwyżej umieszczone w sygnalizacji światło czerwone wyraża procedurę unijną (zastrzoną).	
ZAMAWIAJĄCY PUBLICZNI POCHODZĄCY Z SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH	ZAMAWIAJĄCY SEKTOROWI
Światło czerwone OD 221 000 EURO (D, U) OD 5 538 000 EURO (RB) <u>PROCEDURA UNIJNA</u> (ZAOSTRZONA) Światło pomarańczowe OD 130 000 ZŁ DO 221 000 EURO (D, U) I DO 5 538 000 EURO (RB) <u>PROCEDURA KRAJOWA</u> (UPROSZCZONA) Światło zielone WYŁĄCZENIA WARTOŚCIOWE DO 130 000 ZŁ (NIE STOSUJE SIĘ PRZEPISÓW PRAWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH) art. 2 ust. 1 pkt 1 p.z.p.	Światło czerwone OD 443 000 EURO (D, U) i 5 538 000 EURO) <u>PROCEDURA UNIJNA</u> (ZAOSTRZONA) ✕ BRAK <u>PROCEDURY KRAJOWEJ</u> (UPROSZCZONE!) Światło zielone DO 443 000 EURO NIE STOSUJE SIĘ PRZEPISÓW PRAWA ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Źródło: zaktualizowano na podstawie: J. Olszewska-Stempel, J. Rokicki, *Zamówienia publiczne...*, s. 23.